

Laatimispvm. 4.5.2026

1. Tutkimuksen nimi	Näyttöön perustuvien suositusten implementointi sosiaalihuollon päihdetyössä (LÄSNÄ-hanke) (tietyissä palveluissa toteutettavat kyselyt, haastattelut ja Muutoslaboratoriot)
2. Rekisterinpitäjä/-t	<input checked="" type="checkbox"/> Päijät-Hämeen hyvinvointialue <input checked="" type="checkbox"/> Yhteisrekisteri: Itä-Suomen yliopisto Yhteisrekisterinpitäjien määrittelemä tehtävien jako: Kyselyaineiston osalta tutkimusaineistoa käsitellään sekä LÄSNÄ-että NÄPSÄ-tutkimushankkeessa. Kyselyaineisto analysoidaan osittain yhdistettynä NÄPSÄ-tutkimushankkeessa kerättyihin aineistoihin.
3. Yhteyshenkilö rekisteriä koskevissa asioissa	Maria Tapola-Haapala, tutkimushankepäällikkö, Keskussairaalankatu 7, 15850 Lahti, maria.tapola-haapala@paijatha.fi , puh: 044 440 3970
4. Tietosuojavastaava ja yhteystiedot	Tietosuojavastaava Keskussairaalankatu 7 15850 Lahti tietosuoja@paijatha.fi
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus ja tutkimuksen pääpiirteet	Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksena on tieteellinen tutkimus. Tutkimushankkeessa tarkastellaan näyttöön perustuvien suositusten käyttöönottoa, ammatillista kehittymistä ja oppimista sekä näyttöön perustuvaa toimintaa ja muuta ammatillista toimintaa ja näihin kytkeytyviä tekijöitä sosiaali- ja terveydenhuollossa, ihmisuhteiden huomioimista päihdeongelmasta toipumisen yhteydessä, sosiaalihuollon päihdetyön ajankohtaista tilannetta sekä muita sosiaalihuoltoon, päihdepalveluihin ja päihdeongelmasta toipumiseen liittyviä kysymyksiä. Tässä tietosuojaselosteessa käsiteltävä tutkimusaineisto koostuu haastatteluista, kyselyistä sekä Muutoslaboratorioiden tallenteista ja muusta Muutoslaboratorioihin liittyvästä aineistosta.
6. Tietolähteet	Tutkimusaineisto kerätään seuraavista tietolähteistä: <input type="checkbox"/> Sosiaalihuollon asiakasrekisterit <input checked="" type="checkbox"/> Tutkimukseen liittyvä oma toiminta <input checked="" type="checkbox"/> Tutkittavan antamat tiedot <input type="checkbox"/> Muut henkilörekisterit: <input checked="" type="checkbox"/> Muut tietolähteet: Ammatillisille järjestettävät Muutoslaboratorio-työpajat

7. Rekisterin suo- jauksen periaatteet	Henkilötiedot säilytetään suojattuina käyttäjätunnuksin ja salasa- noin, fyysisen aineiston osalta lukituissa kaapeissa. Kuljetus- ja analyysitilanteissa henkilötietoja säilytetään jatkuvasti valvottuina.
8. Tutkimusrekisterin tietosisältö	Tietoja kerätään seuraavista henkilöryhmistä: - kyselyihin vastaavat ammattilaiset - haastatteluihin ilmoittautuneet ammattilaiset - haastatteluihin osallistuneet ammattilaiset - Muutoslaboratorio-työpajoihin ilmoittautuneet ammattilaiset - Muutoslaboratorio-työpajoihin osallistuneet ammattilaiset - henkilöt, joiden kanssa tutkimushankkeessa on oltu muutoin yh- teydessä tutkimushankkeen asioihin liittyen -hankkeen tutkijat Kerättävät henkilötietoryhmät ovat: <i>Yhteydenpitoon ja suostumukseen liittyen:</i> - nimi - sähköpostiosoite ja muut sähköpostiyhteydenpidon kautta muo- dostuvat tiedot - muut henkilön esille tuomat tiedot (esim. ilmoitus osallistumi- sesta, suostumus) - allekirjoitukset <i>Kyselyissä (vastaukset sähköisiin kyselyihin):</i> - taustatiedot (mm. ammattinimike, koulutus, työkokemus) - ammattilaisten vastaukset näyttöön perustuvaa toimintaa koske- van mittarin kysymyksiin / väittämiin sekä muihin kysymyksiin ja väittämiin - vastaajien esille tuomat muut tiedot, näkemykset ja kokemukset <i>Haastatteluissa (ääninauhat, litteroinnit ja muistiinpanot):</i> - ääni - taustatiedot (mm. ammattinimike, koulutus, työkokemus) - haastateltavien esille tuomat tiedot, näkemykset ja kokemukset <i>Muutoslaboratorio-työpajoihin liittyen:</i> - Muutoslaboratorio-työpajojen ääninauhoitteet ja näiden litteroin- nit - Muutoslaboratorio-työpajoihin liittyvät tutkijoiden muistiinpanot, kokousten ääninauhoitteet ja näiden litteroinnit - ammattilaisten ja muiden toimijoiden Muutoslaboratorio-toimin- taan liittyen tuottamat aineistot - muut Muutoslaboratorio-toimintaan liittyvät mahdolliset aineistot
9. Henkilötietojen kä- sittelyn oikeuspe- ruste	Henkilötietoja käsitellään yleisen edun mukaisessa tieteellisessä tutkimustarkoituksessa EU:n tietosuoja-asetuksen ja kansallisen tietosuojalain (4 ja 6 §) nojalla. Henkilötietoja käsitellään vain

	<p>siinä laajuudessa ja tarkoituksessa kuin on tutkimuksen suorittamiseksi välttämätöntä.</p> <p>Henkilötietojen käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan seuraaviin kohtiin:</p> <p>Artikla 6 1e: Yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö</p> <p>Tutkimuksessa ei pääsääntöisesti käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja, mutta aineistossa voi ilmetä niitä, mikäli tutkimukseen osallistujat tuovat niitä esille. Mahdollisiin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely perustuu EU:n tietosuoja-asetuksen 9 artiklan seuraavaan kohtaan:</p> <p>Artikla 9, 2j: Yleisen edun mukainen arkistointitarkoitus taikka tieteellinen ja historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus</p>
<p>10. Tietojen siirtäminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle</p>	<p>Tietoja ei siirretä EU:n tai ETA:n ulkopuolelle.</p>
<p>11. Henkilötietojen säännönmukaiset luovutukset</p>	<p><input type="checkbox"/> Tietoja ei luovuteta* toiselle rekisterinpitäjälle ja/tai toiseen rekisteriin</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Tietoja luovutetaan toiselle rekisterinpitäjälle ja/tai toiseen rekisteriin</p> <p>Mitä tietoja luovutetaan: Vastaukset kyselyihin / äänitallenteet / rajoitetusti aineisto yleisesti</p> <p>Tiedot luovutetaan:</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> tunnistusteellisina</p> <p><input type="checkbox"/> pseudonymisoituina</p> <p><input type="checkbox"/> anonymisoituna</p> <p>Rekisterinpitäjä ja/tai rekisteri, mihin tietoja luovutetaan: Kyselyjen osalta: Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyväksymä kyselylomakepalvelu sekä Itä-Suomen yliopisto. Kyselyaineistot analysoidaan yhdessä NÄPSÄ-tutkimushankkeen (https://www.napsahanke.fi/) tutkijoiden kanssa, osittain myös yhdistettyinä NÄPSÄ-tutkimushankkeessa kerättyihin aineistoihin.</p> <p>Äänitallenteiden osalta: Tallenteet voidaan luovuttaa ulkopuolisille litterointipalveluja tuottaville tahoille, joiden kanssa laaditaan erilliset sopimukset. Litterointipalvelut saattavat hyödyntää tekoälyä. Litterointipalvelujen tuottajilta edellytetään tietoturvan ja salassapidon noudattamista.</p> <p>Aineisto yleisesti ja mahdollisimman rajatusti: tarvittaessa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyväksy tekninen tukihenkilöstö.</p> <p>Tietojen luovutuksen peruste:</p>

	<input type="checkbox"/> rekisteröidyn suostumus <input checked="" type="checkbox"/> sopimus luovutuksesta rekisterinpitäjien välillä <input type="checkbox"/> viranomaislupa <input type="checkbox"/> muu, mikä: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
12. Henkilötietojen suojaustoimet tutkimuksen aikana	<p>Manuaalisen aineiston (esim. paperiaineisto) suojaaminen:</p> <input type="checkbox"/> Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hallinnoimassa lukitussa tilassa, johon pääsy vain tehtävään nimetyillä henkilöillä <input checked="" type="checkbox"/> muu, mikä: Lukituissa kaapeissa, joihin on pääsy vain tehtävään nimetyillä henkilöillä <p>Digitaalisen aineiston suojaaminen (esim. tietojärjestelmät ja laitteet):</p> <input checked="" type="checkbox"/> Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyväksymä tietoturvallinen alusta <input checked="" type="checkbox"/> muu, mikä: Tilanteessa, jossa aineistoa siirretään toisille käsitelijöille, muutoin varmistettu tietoturvallinen alusta
13. Tutkimuksen suorittajat	<p>Tietoja käsitellään seuraavissa tutkimuskeskuksissa tai siirretään tai luovutetaan seuraaville vastaanottajille tai -ryhmille:</p> <p>LÄSNÄ-tutkimushankkeen tutkimusryhmän jäsenet; mukaan lukien mahdolliset uudet jäsenet, uudet opiskelijaharjoittelijat ja uudet opinnäytetöiden tekijät. Kyselyaineiston osalta myös erikseen nimetyt NÄPSÄ-tutkimushankkeen tutkimusryhmän jäsenet.</p> <p>Nauhoitteet luovutetaan litterointia varten ulkopuoliselle taholle, jonka kanssa tehdään erillinen sopimus.</p> <p>Rajatusti aineistoon pääsee tarvittaessa tutustumaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyväksymä tekninen tukihenkilöstö.</p> <p>Kyselyaineisto kerätään Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyväksymässä kyselylomakepalvelussa.</p> <p>Kaikkien aineistoa käsittelevien tulee sitoutua salassapitoon.</p>
14. Rekisteröidyn oikeudet tieteellisessä tutkimuksessa	<p>Tutkittavalla on tutkimukseen osallistuessa käytössään tietosuojalainsäädännön mukaisia oikeuksia. Näiden oikeuksien laajuuteen vaikuttaa henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste.</p> <p>Jos tutkittava haluaa peruuttaa suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta, tutkittava voi ilmoittaa tästä tutkimushenkilökunnalle. Peruuttamista ennen kerättyjä henkilötietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa, mikäli tämä on tutkimuksen toteuttamisen kannalta välttämätöntä.</p> <input checked="" type="checkbox"/> Tutkimuksessa ei poiketa alla olevista rekisteröidyn oikeuksista:

- Tutkimuksessa poiketaan alla valituista rekisteröidyn oikeuksista (valitse alla olevista):
- Oikeus saada tietoa henkilötietojen käsittelystä (artiklat 13–14)**
Tutkittavalla on oikeus saada tietoa henkilötietojensa käsittelyyn liittyvistä toimenpiteistä.
- Oikeus saada pääsy henkilötietoihin (artikla 15)**
Tutkittavalla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietoja ja mitä henkilötietoja tutkimuksessa käsitellään. Tutkittava voi myös halutessaan pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista. Jäljennöksen toimittaminen ei saa vaikuttaa haitallisesti muiden oikeuksiin ja vapauksiin.
- Oikeus virheellisten tietojen oikaisemiseen (artikla 16)**
Jos käsiteltävissä henkilötiedoissa on epätarkkuuksia tai virheitä, tutkittavalla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä. Mikäli tutkittava kiistää henkilötietojensa paikkansapitävyyden, voi hän vaatia tietojen käsittelyä rajoitettavan ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä varmistaa tietojen paikkansapitävyyden.
- Oikeus henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseen (artikla 18)**
Tutkittavalla on oikeus henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseessä on jokin seuraavista olosuhteista: tutkittava kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden; käsittely on lainvastainen ja tutkittava vastustaa henkilötietojen poistamista ja vaatii sijaan niiden käytön rajoittamista tai rekisterinpitäjä ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyyn tarkoituksiin mutta tutkittava tarvitsee niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi.
- Oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä (artikla 21)**
Tutkittavalla on oikeus henkilökohtaiseen erityiseen tilanteeseensa liittyvällä perusteella vastustaa henkilötietojen käsittelyä. Tällöin rekisterinpitäjä ei voi käsitellä henkilötietoja, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet tai jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi.
- Oikeus olla joutumatta sellaisen päätöksen kohteeksi, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn, kuten profilointiin, ja jolla on häntä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi (artikla 22)**

Jos tutkittava haluaa käyttää henkilötietojen käsittelyyn liittyviä oikeuksiaan, hänen tulee toimittaa pyyntö.

Mikäli rekisterinpitäjä kieltäytyy joltain osin yllä mainittujen oikeuksien toteuttamisesta, on rekisteröidyllä oikeus saada kieltäytymisestä todistus, josta käyvät ilmi kieltäytymisen perusteet. Rekisteröidyllä on oikeus saattaa kieltäytyminen valvontaviranomaisen käsiteltäväksi.

	<p>Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan soveltuvaa tietosuojasääntelyä. Kansallinen valvontaviranomainen on Suomessa Tietosuojavaltuutetun toimisto.</p>
<p>15. Tutkimusaineiston käsittelytoimet tutkimuksen päätyttyä</p>	<p>Tutkimuksen suunniteltu kesto: 1.1.2026–31.12.2036.</p> <p>Henkilötietoja säilytetään niin kauan kuin niihin liittyvä tutkimustoiminta jatkuu. Ne hävitetään kuitenkin viimeistään 31.12.2036. Tähän asti LÄSNÄ-tutkimushankkeen edustajat voivat hakea aineiston analysoimiseksi uuttakin rahoitusta ja/tai hyödyntää aineistoa osana muuta tutkimusta ja/tai tutkimushanketta. Tällaista jatkotutkimusta varten ei kysytä osallistujilta suostumusta. Kaikessa jatkokäytössä noudatetaan samoja tietosuoja- ja tutkimuseettisiä periaatteita kuin alkuperäisessä hankkeessa.</p> <p>Kuvaus tutkimusaineiston käsittelystä tutkimuksen päätyttyä</p> <p><input checked="" type="checkbox"/> Tutkimusaineisto hävitetään <input type="checkbox"/> Tutkimusaineisto arkistoidaan anonymisoituna ilman tunnistetietoja <input type="checkbox"/> Tutkimusaineisto arkistoidaan tunnistetiedoin</p> <p>Tutkimusaineiston tietoturvalisesta hävittämisestä vastaa: <input checked="" type="checkbox"/> Tutkimushankepäällikkö Maria Tapola-Haapala <input checked="" type="checkbox"/> Muu, kuka: Tehtävään erikseen valtuutettu Päijät-Hämeen hyvinvointialueen edustaja; NÄPSÄ-hankkeen käsittelemän kyselyaineiston osalta NÄPSÄ-hankkeen tutkijat</p>
<p>16. Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle</p>	<p>Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan soveltuvaa tietosuojasääntelyä. Kansallinen valvontaviranomainen on Suomessa Tietosuojavaltuutetun toimisto, yhteystiedot:</p> <p>Tietosuojavaltuutetun toimisto Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki PL 800, 00531 Helsinki</p> <p>Puhelin (neuvonta): 029 566 6777 Puhelin (vaihde): 029 566 6700 Kirjaamo: tietosuoja(at)om.fi</p>